

Herindelingsadvies gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray

Inhoud

Leeswijzer

Inleiding

1 Voorgeschiedenis

§ 1.1 Aanleiding voor herindeling

§ 1.1.1 De bestuurskrachtmonitor

§ 1.1.2 Rapport commissie Van Aartsen

§ 1.1.3 Samen aan de slag: bestuursakkoord Rijk en gemeenten

§ 1.2 Voortraject gemeenten

§ 1.2.1 Gemeente Horst aan de Maas

§ 1.2.2 Gemeente Meerlo-Wanssum

§ 1.2.3 Gemeente Sevenum

§ 1.2.4 Gemeente Venray

2 Situatiebeschrijving van de huidige gemeenten

§ 2.1 Kerncijfers

§ 2.2 Horst aan de Maas

§ 2.3 Meerlo-Wanssum

§ 2.4 Sevenum

§ 2.5 Venray

3 Financiële positie huidige gemeenten

§ 3.1 Inleiding en conclusie

§ 3.2 Verdiepingsonderzoek provincie

§ 3.3 Vergelijking lokale lastendruk 2008

§ 3.4 Begroting en meerjarenprogramma

§ 3.5 Vermogenspositie

4 Motieven voor herindeling

§ 4.1 Conclusie provinciale bestuurskrachtmonitor

§ 4.2 Landelijke ontwikkelingen

§ 4.3 Doorontwikkeling in en van de regio

- 5 Toetsing aan beleidskader BZK**
- § 5.1 Draagvlak
 - § 5.2 Duurzaamheid
 - § 5.2.1 Kerncijfers van de twee nieuwe gemeenten
 - § 5.2.2 Extra duurzaamheid door intensieve samenwerking
 - § 5.3 Bestuurskracht
 - § 5.4 Interne samenhang
 - § 5.4.1 Gemeente Horst-Sevenum-Meerlo
 - § 5.4.2 Gemeente Venray
 - § 5.5 Regionale samenhang en evenwicht
 - § 5.6 Planologische ruimtebehoefte
- 6 Relatie met het provinciaal beleid**
- 7 Procesafspraken toekomstvisies**
- 8 Zienswijzen op herindelingsontwerp en vervolprocedure Wet arhi**
- § 8.1 Zienswijzen op herindelingsontwerp
 - § 8.2 Vervolprocedure Wet arhi
- 9 Conclusie en advies**

Bijlagen

- 1 De Gespreksnotitie regiobijeenkomst versterking bestuurskracht gemeenten
- 2 De samenvatting en conclusies van de bestuurskrachtmonitoren van achtereenvolgens Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray
- 3 Rapport Van Naem & Partners: Toekomstverkenning samenwerking gemeente Horst aan de Maas
- 4 Raadsnotitie versterking bestuurskracht door fusie en samenwerking d.d. 9 januari 2008
- 5 Raadsbesluit gemeentelijke fusie en samenwerking d.d. 22 april 2008
- 6 De vraag van de gemeente Meerlo-Wanssum en de antwoorden van de colleges van Horst aan de Maas, Sevenum en Venray
- 7 Het rapport Onderzoek toekomst Meerlo-Wanssum door Van Naem & Partners
- 8 Speerpunten Meerlo-Wanssum en de reacties van de gemeenten Horst aan de Maas en Venray
- 9 Raadsvoorstel en -besluit gemeente Meerlo-Wanssum raadsvergadering 21 april 2008
- 10 Raadsvoorstel en -besluit gemeente Sevenum d.d. 5 november 2007
- 11 Het Pact van America d.d. 10 juli 2007
- 12 Raadsvoorstel en -besluit tot het houden van een raadgevend referendum gemeente Sevenum d.d. 14 januari 2008
- 13 Uitslag raadgevend referendum en raadsvoorstel en -besluit gemeenteraad Sevenum d.d. 31 maart 2008
- 14 Raadsvoorstel en -besluit gemeenteraad Venray d.d. 12 februari 2008
- 15 Overzicht van formele samenwerkingsverbanden
- 16 Brief van de colleges van Horst aan de Maas en Venray aan de gemeente Meerlo-Wanssum d.d. 17 april 2008
- 17 Zienswijzen op herindelingsontwerp
- 18 Memo opheffing of laten bestaan Venray

Leeswijzer

Voor u ligt een bijzonder herindelingsadvies. Dit advies is opgesteld door de vier in deze herindeling deelnemende gemeenten. Deze gemeenten zijn Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray. Het betreft een herindelingsadvies, met een tweeledig karakter. Enerzijds een voorstel om een nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo te vormen en anderzijds een voorstel voor één grenswijziging van de bestaande gemeente Venray. De reden van dit bijzondere voorstel is dat een van de vier gemeenten, Meerlo-Wanssum, ervoor heeft gekozen om zich te splitsen. De huidige gemeente Meerlo-Wanssum bestaat uit een zestal kernen: Blitterswijck, Geijsteren, Meerlo, Swolgen, Tienray en Wanssum. Van deze zes kernen fuseren er drie (Meerlo, Swolgen en Tienray) met de gemeenten Horst aan de Maas en Sevenum, de overige drie kernen (Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum) worden via een grenswijziging aan de gemeente Venray toegevoegd. Vanwege deze splitsing van één van de vier betrokken gemeenten kunnen de voorbereidingen om te komen tot een nieuwe gemeente en een grenswijziging niet los van elkaar worden gezien. Per 1 januari 2010 moeten de beide operaties hun beslag krijgen.

Dit herindelingsadvies is gebaseerd op het herindelingsontwerp dat op 26 mei 2008 door de gemeenteraden van Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray is vastgesteld en dat vanaf 27 mei 2008 conform de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) 8 weken ter inzage heeft gelegen in de gemeentehuizen van de betrokken gemeenten. De zienswijzen die gedurende deze termijn zijn ingediend zijn betrokken bij de opstelling van dit herindelingsadvies. Verder hebben nieuwe inzichten over een zo soepel mogelijk verlopend herindelingsproces geleid tot een partiële wijziging die enkel een formele betekenis heeft. Hierop wordt in hoofdstuk 8 terug gekomen.

Dit herindelingsadvies begint met de voorgeschiedenis. Hierin worden de aanleiding voor de herindeling weergegeven en de stappen die de deelnemende gemeenten hebben doorlopen. In hoofdstuk twee wordt een korte situatiebeschrijving van de huidige gemeenten gegeven. Hoofdstuk drie behandelt de financiële situatie van de vier gemeenten. In hoofdstuk vier zijn de motieven voor deze herindeling opgenomen. In het vijfde hoofdstuk is de toetsing aan de beleidskaders van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschreven. Vervolgens komt in hoofdstuk zes de relatie tot het provinciaal beleid aan bod. In hoofdstuk zeven wordt kort het belang van het maken van procesafspraken voor het formuleren van de toekomstvisies van de twee nieuwe gemeenten toegelicht. Het achtste hoofdstuk bevat de zienswijzen op het herindelingsontwerp, onze reactie daarop en de vervolgpcedure op basis van de Wet arhi. In hoofdstuk negen sluiten wij af met de conclusie en het advies, een kaart van de twee nieuwe gemeenten en een detailopname van de splitsing van de gemeente Meerlo-Wanssum.

Inleiding

De herindelingsdiscussie in Noord-Limburg heeft er toe geleid dat de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray met elkaar overeen zijn gekomen dat zij een nieuwe gemeente met de werknaam Horst-Sevenum-Meerlo gaan vormen die zal bestaan uit de huidige gemeente Horst aan de Maas, de huidige gemeente Sevenum en de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray. De gemeente Venray zal door middel van een *grenswijziging worden uitgebreid met de kernen Blitterswijk, Geijsteren, Wanssum, die nu onderdeel zijn van de gemeente Meerlo-Wanssum*. De uitwerking hiervan is neergelegd in dit herindelingsadvies dat gezamenlijk is opgesteld door de vier betrokken gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray.

Met de vaststelling van het herindelingsontwerp door de betrokken gemeenteraden op 26 mei 2008 is de eerste formele stap gezet in het kader van de Wet arhi.

Nu ligt, na de periode van terinzagelegging van het herindelingsontwerp waarbij aan een ieder de gelegenheid is geboden tot het kenbaar maken van zienswijzen op het herindelingsontwerp (zie hierover hoofdstuk 8), het herindelingsadvies ter vaststelling voor.

Na vaststelling van dit herindelingsadvies door de gemeenteraden wordt het advies toegezonden aan het college van Gedeputeerde Staten van Limburg. Gedeputeerde Staten zenden het herindelingsadvies samen met hun zienswijze daarop aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De Staatssecretaris besluit binnen vier maanden of een formeel herindelingsvoorstel aan de Ministerraad wordt voorgelegd. Als het Kabinet instemt met dit voorstel dient zij dit in bij de Tweede Kamer. Na behandeling van het wetsvoorstel in Tweede en Eerste Kamer wordt het wetsvoorstel formeel bekrachtigd en treedt de herindeling op de beoogde datum 1 januari 2010 in werking.

1 Voorgeschiedenis

In dit hoofdstuk geven wij de aanleiding voor deze herindeling weer en het proces dat de deelnemende gemeenten hebben doorlopen. We gaan hierbij in op de landelijke, provinciale en regionale visies en ontwikkelingen ten aanzien van de inrichting van het (lokaal) bestuur.

1.1 Aanleiding voor herindeling

1.1.1 De bestuurskrachtmonitor

De provincie Limburg onderzoekt periodiek de bestuurskracht van de Limburgse gemeenten. Zij gebruikt hiervoor de bestuurskrachtmonitor. De eerste keer gebeurde dit in de periode 2001-2002. In 2005-2007 vond de Vervolgmonitor Bestuurskracht Noord- en Midden-Limburg als tweede meting plaats. Hierbij fungeerden de provincie en de gemeenten samen als opdrachtgever. In deze tweede meting is met name gelet op die zaken die uit de eerste monitor als aandachtspunten naar voren kwamen.

Medio 2007 werden de resultaten van de door de provinciale Visitatiecommissie uitgevoerde tweede meting bekend. Iedere gemeente ontving van de Visitatiecommissie haar eigen rapport met aandachtspunten. De conclusie die Gedeputeerde Staten over de regio Noord-Limburg trokken was:

“De focus in de regio ligt op de verdere ontwikkeling van de Greenport Venlo, de Floriade 2012 en de samenhangende realisering van gebiedsontwikkeling Klavertje 4 en toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. In de Nota Ruimte (de visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland) wordt Venlo en haar omgeving aangemerkt als economisch kerngebied met de status van ‘greenport’ (gericht op innovatie in de agribusiness). Het economisch kerngebied Venlo maakt samen met Oost-Brabant deel uit van de toptechnologische regio Zuidoost-Nederland.

Om deze projecten, die van majeur belang zijn voor de ontwikkeling van heel Noord-Limburg, in samenwerking te kunnen realiseren is op regionaal niveau focus, ontwikkelkracht en bestuurskracht noodzakelijk. Uit de bestuurskrachtmonitor blijkt dat op operationeel niveau de bestuurskracht veelal voldoende is. De uitvoerende taken worden door de gemeenten over het algemeen tijdig en adequaat opgepakt. Op strategisch en regionaal niveau schiet de bestuurskracht echter tekort. De door de Visitatiecommissie geconstateerde gebrekkige regionale bestuurskracht zal verbeterd moeten worden om genoemde strategische opgaven en ambities te realiseren. Ten opzichte van de omliggende regio's zal Noord-Limburg aan ontwikkelkracht moeten winnen om niet op achterstand te raken.”

Deze conclusie komt uit de “Gespreksnotitie regiobijeenkomst versterking bestuurskracht gemeenten” van het college van Gedeputeerde Staten van Limburg. Deze notitie diende als input voor een overleg tussen het college van GS en de colleges van burgemeester en wethouders van de 14 Noord-Limburgse gemeenten.¹

Doel voor GS van deze bijeenkomst was om een beter zicht te krijgen op de mate waarin er draagvlak is voor versterking van de bestuurskracht in de regio Noord-Limburg. In de gespreksnotitie geven GS aan dat zij van mening zijn dat, gezien de bevindingen van de Visitatiecommissie, in samenhang met de beleidsmatige ontwikkelingen en omgevingsfactoren, door gemeenten gezocht moet worden naar duurzame maatregelen ter versterking van de bestuurskracht. GS constateren dat de regio volop in beweging is en

¹ bijlage 1: De Gespreksnotitie regiobijeenkomst versterking bestuurskracht gemeenten.

hebben het vertrouwen uitgesproken dat gemeenten in staat zijn om hier in een proces van onderop gezamenlijk invulling aan te geven. GS merken in de gespreksnotitie op dat zij echter willen voorkomen dat een minderheid een door een kritische meerderheid van de betrokken partijen gedragen oplossingsrichting kan tegenhouden. GS zijn dan ook van mening dat, in verband met het bewaken van de regionale samenhang en evenwichtige bestuurlijke verhoudingen, maatregelen door GS in regionale samenhang moeten worden beoordeeld.

GS geven in de gespreksnotitie voorts aan dat, op basis van de bevindingen van de Visitatiecommissie en de bilaterale overleggen die door de verantwoordelijk gedeputeerde zijn gevoerd met de colleges van burgemeester en wethouders, zij van mening zijn dat in de toekomst in de regio Noord-Limburg de samenvoeging van een aantal gemeenten wenselijk is. GS merken op dat de bestuurskracht van kwetsbare gemeenten en de regio zo op een realistische en duurzame wijze wordt versterkt en door een opschaling bovendien de randvoorwaarden worden gecreëerd voor een meer transparante en effectieve samenwerking. GS wijzen op het belang van het versterken van Venlo als centrumgemeente en trekker van de regionale samenwerking. In het beeld van GS ontstaan daaromheen vier gelijkwaardige gemeenten met een evenwichtige toedeling van regionale functies.

GS geven in de gespreksnotitie verder aan dat zij van mening zijn dat, gezien de bestuurskracht in de Kop van Limburg en de subregio Helden (inclusief Meijel) daar herindelingen noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van de overige gemeenten in Noord-Limburg, waaronder de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray, zijn GS van mening dat een herindeling de beste voorwaarden creëert voor een duurzame versterking van de bestuurskracht, zowel vanuit lokaal als vanuit regionaal perspectief.

GS hebben verder aangegeven dat vrijwillige herindelingen die door gemeenten worden voorbereid, nadrukkelijk de voorkeur hebben.²

Als vervolg op de regiobijeenkomst van 7 november 2007 is tussen de regiogemeenten en GS op 18 februari 2008 wederom in een brede setting van gedachten gewisseld over de wijze waarop de bestuurskracht in de regio het best kan worden versterkt en is de stand van zaken met betrekking tot herindeling en samenwerking besproken. GS hebben in eerste instantie aangegeven om begin april 2008 deze discussie af te ronden.

1.1.2 Rapport commissie Van Aartsen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in 2007 het rapport "De eerste overheid" vastgesteld. Dit is het verslag van het onderzoek van de VNG-commissie Gemeentewet en Grondwetswijziging onder leiding van Jozias van Aartsen. In dit rapport is onder andere het volgende opgenomen:

"Gemeenten moeten zich nu gaan inzetten voor een volwaardig, bestuurskrachtig lokaal bestuur, dat is toegerust voor een integraal en substantieel takenpakket. Om te komen tot daadkrachtige en sterke gemeenten is opschaling noodzakelijk. Als uitvloeisel daarvan kunnen zij de kluwen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden uiteenrafelen door een streep te zetten door de vele gemeenschappelijke regelingen en andere hulpstructuren waarvan zij nu nog deel uitmaken."

² Bijlage 2: De samenvatting en conclusies van de bestuurskrachtmonitoren van achtereenvolgens Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray.

De commissie concludeerde:

- Een kanteling van de Staat is nodig om het primaire bestuur daar te leggen waar het hoort: bij de gemeente. De gemeente is daarom de eerste overheid.
- Opschaling van gemeenten is nodig om robuustheid van het lokaal bestuur te verstevigen.
- Robuuste, autonome gemeenten met diverse taken zorgen vanzelf voor meer differentiatie tussen gemeenten.
- Eigen belastinginkomsten dienen weer een substantiële inkomstenbron voor gemeenten te worden.
- De Wet gemeenschappelijke regelingen kan worden afgeschaft.
- Provincies moeten minder macht en vooral minder middelen krijgen. De opbrengsten van de opcenten motorrijtuigenbelasting dienen naar gemeenten te gaan als begin van een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied.
- Oprichting van een Constitutioneel Hof om in uiterste instantie onderlinge geschillen tussen overheden te beslechten. Dit Hof moet bindende uitspraken doen als overheden er onderling niet uitkomen.

Om deze conclusies kracht bij te zetten en nader uit te werken doet de commissie acht voorstellen tot wijziging van de Grondwet, de Gemeentewet en de Financiële-verhoudingswet. Daarnaast stelt de commissie voor om een einde te maken aan de voorbehouden in het Europees Handvest inzake lokale autonomie.

De algemene ledenvergadering van de VNG heeft dit rapport op 10 september 2007 vastgesteld. Het rapport behandelde veel meer, maar deze passage geeft de lijn van het rapport duidelijk weer.

1.1.3 Samen aan de slag: Bestuursakkoord Rijk en gemeenten

Deze lijn is ook te herkennen in het bestuursakkoord "*Samen aan de slag*" dat op 4 juni 2007 tussen het Rijk en de gemeenten (de VNG) is gesloten. De leidraad in dit rapport is bestuur en beleid zo dicht mogelijk bij de burgers. Dus decentraliseren, maar wel met versterking van de gemeentelijke autonomie. Het gevolg hiervan is dat het gemeentelijke takenpakket toeneemt.

In dit bestuursakkoord is opgenomen dat voor een democratische, slagvaardige en duurzame samenleving een slagvaardige overheid van groot belang is en krachtige gemeenten daarin de basis zijn, omdat zij bij uitstek de bestuurslaag zijn waar maatschappelijke vraagstukken zich manifesteren. Door gemeenten meer beleidsruimte te geven, bevoegdheden te decentraliseren en het aantal specifieke uitkeringen te verminderen, worden gemeenten de instrumenten gegeven die nodig zijn om die duurzame samenleving te bouwen.

De visie van het Kabinet en gemeenten op decentraliseren gaat uit van het gezamenlijk oplossen van maatschappelijke problemen. Gezamenlijk slaat daarbij primair op het Kabinet, gemeenten en provincies, maar ook op burgers en maatschappelijke instanties. In het coalitieakkoord is afgesproken de decentralisatie van taken en bevoegdheden naar en zelfstandigheid van gemeenten en provincies met kracht te bevorderen.

N
F
O
O
N
O
O
O

In het bestuursakkoord is ten aanzien van de bestuurskracht van en samenwerking tussen gemeenten ondermeer het volgende opgenomen: "De komende kabinetsperiode zal geïnvesteerd worden in het versterken van de bestuurskracht van gemeenten:

1. Gemeenten krijgen daarbij de instrumenten die zij nodig hebben, door decentralisatie en het verruimen van beleidsvrijheid.
2. Gemeenten werken actief aan het vergroten van hun slagvaardigheid en kwaliteit bijvoorbeeld door benchmarking, samenwerking met andere gemeenten of herindelingen.
3. Gemeenten krijgen de tijd en ruimte zich te concentreren op het behalen van maatschappelijke resultaten door een rijksoverheid die zijn uiterste best doet het bestuurlijk eenvoudig te houden en actief bestuurlijke drukte te bestrijden".

1.2 Voortraject gemeenten

1.2.1 Gemeente Horst aan de Maas

Uit de bestuurskrachtmonitor van juli 2007 is gebleken dat de gemeente Horst aan de Maas een relatief sterke gemeente in de regio is en haar zaken op tactisch en operationeel niveau goed op orde heeft. Op strategisch niveau wordt in regionaal verband gewerkt aan de verdere verbetering van en visieontwikkeling op de regionale samenwerking.

De bestuurlijk organisatorische bewegingen in de regio Noord-Limburg sinds deze bestuurskrachtmeting, het initiatief van de provincie Limburg waarbij gemeentelijke herindelingen nadrukkelijk worden geadviseerd en de wens van de gemeente Horst aan de Maas om de eigen bestuurskracht voor de toekomst vast te houden en te verbeteren, zijn voor het college van burgemeester en wethouders van Horst aan de Maas aanleiding geweest voor het initiëren van een proces van oriëntatie van raad en college op de positie van Horst aan de Maas als bestuurskrachtige, toekomstbestendige plattelandsgemeente. Een sterke gemeente die tevens een krachtige bijdrage kan leveren aan de regionale speerpunten, binnen een te versterken regio Noord-Limburg en Zuidoost-Nederland. Ter ondersteuning van deze oriëntatie is in december 2007 aan Van Naem & Partners opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar ver(der)gaande samenwerking van de gemeente Horst aan de Maas met buurgemeenten.³

In de openbare vergadering van 8 januari 2008 heeft de gemeenteraad zich uitgesproken over de strategische samenwerkingsrichting en heeft de raad, mede op basis van de bevindingen en conclusies van het onderzoeksrapport van Van Naem & Partners, de koers van Horst aan de Maas met betrekking tot fusie en de gewenste positie van de gemeente in de regio bepaald.⁴

De raad heeft aangegeven dat voor het verder versterken van de beleidsspeerpunten van de gemeente, te weten agribusiness, toerisme en recreatie en leefbaarheid van de kernen, en het kunnen waarmaken van de positie als bestuurskrachtige, landelijke gemeente in en voor de regio, het van belang is adequaat versterkt te worden.

³ Bijlage 3: Rapport Van Naem & Partners: *Toekomstverkenning samenwerking gemeente Horst aan de Maas*.

⁴ Bijlage 4: Raadsnotitie versterking bestuurskracht door fusie en samenwerking d.d. 9 januari 2008.

1. De raad heeft dan ook aangegeven deel uit te willen maken van één van de vier bestuurskrachtige en toekomstbestendige regiogemeenten rondom de centrumgemeente Venlo.
2. De raad heeft uitgesproken deze sterke gemeente te willen realiseren door enerzijds te fuseren met één of meer qua karakter en speerpunten gelijkgerichte buurgemeenten – de gemeenten Sevenum, Meerlo-Wanssum en Arcen en Velden – en anderzijds door de samenwerking te intensiveren met de buurgemeenten Venray en Venlo, die eerder aanvullend zijn dan gelijkgericht.
3. Ook zal samenwerking met de nieuw te vormen gemeente Peel en Maas worden gezocht.
4. De raad heeft daarbij als uitgangspunt meegegeven dat de betreffende gemeenten zelf ook bereid moeten zijn om een fusie aan te gaan.

In opdracht van de raad is het college binnen dit richtinggevende kader gesprekken aangegaan met omliggende gemeenten en met het provinciaal bestuur.

Horst aan de Maas heeft zich, op verzoek van de gemeente Arcen en Velden, evenals de gemeente Venlo, gepresenteerd als mogelijke fusiepartner. De gemeenteraad van Arcen en Velden heeft op 31 januari 2008 besloten te willen fuseren met de gemeente Venlo.

Sevenum en Horst aan de Maas hebben op 10 juli 2007 het Pact van America gesloten, met als doel de samenwerking tussen beide gemeenten te intensiveren en vanuit gezamenlijk gedragen standpunten de belangen van beide gemeenten in intergemeentelijke verbanden te behartigen. Als uitvloeisel van dit pact is in maart 2008 een gezamenlijk meerjarig actieprogramma door de colleges vastgesteld. Eind februari 2008 heeft Horst aan de Maas aan Sevenum aangegeven dat de veranderde bestuurlijke situatie in de regio een heroriëntatie op de samenwerking nodig maakt.

Vanaf januari 2008 heeft overleg plaatsgehad met het college van Meerlo-Wanssum, bij welk overleg het college van Venray is betrokken.

Op 27 februari 2008 heeft het college in de notitie "*Hoe wij elkaar vanuit kracht kunnen versterken*" aan het college en de raad van Meerlo-Wanssum laten weten waarom Horst aan de Maas een uitstekende fusiepartner voor Meerlo-Wanssum zou zijn.⁵

Op 10 maart 2008 heeft het college in een bijeenkomst met de raad van Meerlo-Wanssum de visie van Horst aan de Maas op fusie en samenwerking en de schriftelijke beantwoording van een lijst van ongewogen speerpunten van de raad van Meerlo-Wanssum toegelicht. Via huis-aan-huis-verspreiding van een informatiekrant heeft Horst aan de Maas vanaf eind februari 2008 de inwoners van Meerlo-Wanssum geïnformeerd over wat Horst aan de Maas als mogelijke fusiepartner voor hen kan betekenen.

Op 21 april 2008 heeft de gemeenteraad van Meerlo-Wanssum unaniem gekozen voor een splitsing van de gemeente, waarbij de kernen Meerlo, Swolgen en Tienray samengaan met de gemeente Horst aan de Maas en de kernen Wanssum, Geijsteren en Blitterswijk met de gemeente Venray.

⁵ Zie bijlage 8.

Op 22 april 2008 heeft de gemeenteraad van Horst aan de Maas unaniem besloten om ⁶:

1. te opteren voor een fusie van de gemeente Horst aan de Maas met een gedeelte van de gemeente Meerlo-Wanssum, inhoudende de kernen Meerlo, Swolgen en Tienray en, nadat de gemeenteraad van Sevenum hiertoe besluit, ook te opteren voor een fusie met die gemeente;
2. het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven om samen met de colleges van de betrokken gemeenten een herindelingsvoorstel uit te werken, gericht op een fusie per 1 januari 2010.

De inwoners van Horst aan de Maas zijn over de voortgang van de herindelingsdiscussie geïnformeerd via diverse media, de gemeentelijke internetsite en een informatiekant. Voorafgaand aan het vaststellen van het herindelingsontwerp door de raden zijn de inwoners via een burgeravond verder geïnformeerd.

1.2.2 Gemeente Meerlo-Wanssum

Bij de behandeling van de begroting 2007 (november 2006) gaf de gemeenteraad van Meerlo-Wanssum aan met het college van gedachten te willen wisselen over de toekomst van de gemeente. Op 12 maart 2007 werd hierover een eerste oriënterende werkvergadering gehouden. De organisatie kreeg de opdracht om de huidige en toekomstige knelpunten binnen de organisatie in beeld te brengen.

Deze bijeenkomst kreeg op 8 oktober 2007 een vervolg. Toen lagen de resultaten van het ambtelijk onderzoek én de resultaten van de bestuurskrachtmonitor voor. Als achtergrondinformatie waren het rapport *"De eerste Overheid"* en het *bestuursakkoord Rijk en gemeenten "Samen aan de slag"* bijgevoegd. Deze bijeenkomst resulteerde in de volgende opdrachten:

1. een vervolgoopdracht aan de organisatie:
 - Kwalificeer en kwantificeer de huidige taken die met het bestaande apparaat niet kunnen worden uitgevoerd (niveau, mensen, uren en geld);
 - Geef oplossingsmogelijkheden voor dit probleem, uitgedrukt in geld;
 - Geef de mogelijkheden voor de financiële dekking van deze kosten.
2. een opdracht aan het college om bij de gemeenten Horst aan de Maas, Sevenum en Venray een brede fusie van onze vier gemeenten te verkennen.

Op 19 november 2007 waren de antwoorden op deze vragen beschikbaar. De brede fusie bleek niet haalbaar en mogelijkheden om zelf de knelpunten op te lossen waren er niet.⁷ De raad gaf vervolgens Van Naem & Partners opdracht een antwoord te geven op de volgende vraag: *"Wat is de gewenste bestuurlijke structuur om de opgaven van en voor Meerlo-Wanssum als gemeente en als regionale speler (ook in de toekomst) goed op te kunnen pakken? Welke gemeente kan invulling geven aan de opgaven van Meerlo-Wanssum?"*

Op 29 januari 2008 presenteerde Van Naem & Partners het rapport ⁸ aan de raad en op 11 februari 2008 besloot de raad om de gemeentelijke speerpunten voor te leggen aan de buurgemeenten Horst aan de Maas en Venray met de volgende vraag: *"Wij vragen u om uw visie te geven op deze voor Meerlo-Wanssum belangrijke punten."*

⁶ Bijlage 5: Raadsbesluit gemeentelijke fusie en samenwerking d.d. 22 april 2008.

⁷ Bijlage 6: De vraag van de gemeente Meerlo-Wanssum en de antwoorden van de colleges van Horst aan de Maas, Sevenum en Venray.

⁸ Bijlage 7 Het rapport *Onderzoek toekomst Meerlo-Wanssum* door Van Naem & Partners.

Op 10 maart 2008 kwam de raad bijeen voor een hoorzitting. Horst aan de Maas en Venray hebben hun visie en antwoorden toegelicht.⁹

Op 17 maart 2008 vergaderde de raad voor het eerst in openbaarheid over dit onderwerp en deed de raad de volgende richtinggevende uitspraken:

- *De zelfstandigheid op te geven en te kiezen voor fusie.*
- *Dat fusie op basis van een splitsing ongewenst is.*
- *In te stemmen met het stappenplan op basis waarvan het college een voorstel zal voorbereiden voor de raad.*

Het vastgestelde stappenplan voorzag in een tweetal burgeravonden op 1 en 2 april 2008. De raad wilde op deze avonden van de inwoners horen hoe zij over de twee mogelijke fusiepartners denken. Op deze avonden bleek dat er in het zuidelijk deel groot draagvlak was voor aansluiting bij Horst aan de Maas en in het noordelijk deel groot draagvlak voor aansluiting bij Venray.

Naar aanleiding van deze constatering is er bestuurlijk overleg geweest tussen de gemeenten Meerlo-Wanssum, Horst aan de Maas en Venray en de provincie Limburg. Dit heeft er toe geleid dat alle betrokken bestuurders tot de conclusie zijn gekomen dat de beste oplossing een splitsing van de gemeente Meerlo-Wanssum is, waarbij de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray met Horst aan Maas zouden samengaan en de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum met Venray. In hun gezamenlijke brief d.d.17 april 2008 gericht aan het college en de raad van Meerlo-Wanssum hebben de besturen van Horst aan de Maas en Venray dit standpunt nog eens onderstreept.

Na de burgeravonden was het tijd voor de besluitvorming. Op 14 april 2008 is door de raad opiniërend gesproken over een door het college van burgemeester en wethouders opgesteld voorstel¹⁰ en op 21 april 2008 is het volgende unaniem door de gemeenteraad besloten:

1. te kiezen voor splitsing, waarbij:
 - a. de kernen Wanssum, Geijsteren en Blitterswijck samengaan met Venray;
 - b. de kernen Meerlo, Swolgen en Tienray samengaan met Horst aan de Maas;
 - c. het college de opdracht krijgt om de definitieve grens vast te stellen, met als uitgangspunt de historische grenzen van de dorpen.
2. het college de opdracht te geven om samen met de gemeenten Venray en Horst aan de Maas een herindelingsvoorstel uit te werken en daarbij alles in het werk te stellen om te fuseren per 1 januari 2010.

De opdracht om de definitieve grens vast te stellen heeft het college uitgevoerd. Daarbij zijn de oude gemeentegrens en de historische grenzen van de verschillende dorpen als uitgangspunt genomen. In dit herindelingsadvies zijn een overzichtskaart en een detailkaart van de nieuwe gemeentegrenzen opgenomen.

Met de vaststelling van het herindelingsadvies zullen deze nieuwe grenzen ook vast komen te staan, met dien verstande dat kleine correcties mogelijk blijven bij de vaststelling door Gedeputeerde Staten van de grensbeschrijving. Bijvoorbeeld om een ongewenste opdeling van kavels of een onlogische opdeling van wegen te voorkomen.

⁹ Bijlage 8: Speerpunten Meerlo-Wanssum en de reacties van de gemeenten Horst aan de Maas en Venray.

¹⁰ Bijlage 9: Raadsvoorstel en -besluit gemeente Meerlo-Wanssum raadsvergadering 21 april 2008.

1.2.3 Gemeente Sevenum

De gemeente Sevenum heeft een eigen besluitvormingstraject doorlopen. De uitkomst van de bestuurskrachtmonitor (2007) was voor de gemeente Sevenum geen aanleiding om tot een herindeling te komen.¹¹

Pact van America

De gemeente Sevenum was en is zich ervan bewust dat elke gemeente zichzelf continue de vraag dient te stellen hoe de gewenste (maatschappelijke) doelen het beste bereikt kunnen worden. De vraag dus op welke manier de eigen toekomstvisie het beste gerealiseerd kan worden. Reeds in 2007 hebben de gemeenten Horst aan de Maas en Sevenum elkaar opgezocht in dit verband.

De gemeenten Horst aan de Maas en Sevenum hebben als plattelandsgemeenten veel sociaal-economische en culturele overeenkomsten. Daarnaast hebben beide gemeenten te maken met vergelijkbare bestuurlijke vraagstukken. Dit is aanleiding geweest voor beide colleges om te bezien of een grotere bestuurlijke efficiëntie en effectiviteit mogelijk is door, meer gestructureerd dan al het geval was, samen te werken. De gemeenten Horst aan de Maas en Sevenum stelden zich ten doel om de samenwerking zodanig in te richten en te versterken dat dit een meerwaarde betekent voor beide gemeenten. Uitgaande van het onderlinge vertrouwen tussen beide gemeenten en de wil om gezamenlijk op te trekken, hebben de burgemeesters van Horst aan de Maas en Sevenum ten behoeve van de versterking van de samenwerking op 10 juli 2007 een bestuurlijk afsprakenkader c.q. verklaring ondertekend dat de naam "Pact van America" heeft meegekregen.¹² Dit Pact van America is hierna ook door beide gemeenteraden in september 2007 bekrachtigd.

Zelfstandigheid – raadplegend referendum

De uitgevoerde bestuurskrachtmonitor (2007) gaf geen aanleiding om de zelfstandigheid van Sevenum ter discussie te stellen. Ook de Provincie Limburg vond Sevenum voldoende bestuurskrachtig, al had de provincie wel haar vraagtekens bij het lange termijnperspectief daarvan als gevolg van landelijke en regionale ontwikkelingen.

Het hiervoor genoemde Pact van America was voor Sevenum een extra argument om haar wens tot zelfstandigheid kenbaar te maken. Door op strategisch, tactisch en operationeel niveau stevig samen te werken met Horst aan de Maas, vielen de argumenten voor een herindeling als vanzelf weg.

De wens voor zelfstandigheid heeft de gemeenteraad aanvankelijk ook uitgesproken nadat de provinciale visie op de regio Noord-Limburg kenbaar werd gemaakt in november 2007. Uit de provinciale Gespreksnotitie regiobijeenkomst versterking bestuurskracht gemeenten van november 2007 en de op basis daarvan georganiseerde regionale bijeenkomst bleek duidelijk dat ook het college van GS van mening was en is dat, gezien de bestuurskracht in de Kop van Limburg en de subregio Helden (inclusief Meijel), een herindeling noodzakelijk is. En dat ook vanwege de bestuurskracht en regionale samenhang in het tussenliggende gebied een opschaling noodzakelijk is.

Om het maatschappelijk draagvlak te toetsen heeft de gemeente Sevenum haar inwoners willen vragen hoe zij tegenover zelfstandigheid staan. Op 14 januari 2008 besloot de raad tot het houden van een raadgevend referendum.¹³ De uitkomst van het raadplegend referendum op 26 maart 2008, met een opkomst van boven de 60%, gaf aan dat de meerderheid (ruim 59%) van de inwoners van Sevenum niet opteert voor zelfstandigheid. Deze uitkomst heeft uiteindelijk geresulteerd in het besluit tot herindeling. De gemeenteraad van Sevenum besloot op 31 maart 2008 om¹⁴:

¹¹ Bijlage 10: Raadsvoorstel en -besluit gemeente Sevenum d.d. 5 november 2007.

¹² Bijlage 11: Het Pact van America d.d. 10 juli 2007.

¹³ Bijlage 12: Raadsvoorstel en -besluit tot het houden van een raadgevend referendum gemeente Sevenum d.d. 14 januari 2008.

¹⁴ Bijlage 13: Uitslag raadgevend referendum en raadsvoorstel en -besluit gemeenteraad Sevenum d.d. 31 maart 2008.

- de uitslag van het referendum te volgen.
- het college opdracht te geven een draaiboek op te stellen met het oog op een fusietraject.
- het college opdracht te geven om, nadat het draaiboek door de raad is besproken, in eerste aanleg verkennende gesprekken te voeren met het college van de gemeente Horst aan de Maas.

Nu de gemeenteraad op 31 maart 2008 heeft besloten tot een fusietraject, komt ook het Pact van America in een ander daglicht te staan.

Het Pact van America en de daaruit voortkomende inventarisaties van samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke thema's en het concept-meerjaren actieprogramma van beide gemeenten, zullen nu dienen als een basis om tot een soepele fusie van gemeenten te komen.

1.2.4 Gemeente Venray

Bij het uitkomen van de bestuurskrachtmonitor heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Venray de conclusie van de provincie onderschreven dat een herindeling in Noord-Limburg met als uitgangspunt het zogenaamde vijf gemeenten-model noodzakelijk is. Dit model houdt in dat er in Noord-Limburg na de herindeling geen sprake meer is van veertien gemeenten maar van vijf. Venlo is dan de centrumstad (100.000 plus) en daaromheen zijn vier gelijkwaardige gemeenten gesitueerd van circa 40.000 inwoners. Hoewel Venray op zichzelf voldoende bestuurskrachtig is, wordt door het college en de gemeenteraad onderkend dat, gezien de toenemende decentralisatie van Rijkstaken, de te kort schietende samenwerking in Noord-Limburg, mede in relatie tot de strategische doelen van de regio, en de rol/positie van Venray daarbinnen, ook voor de gemeente Venray een versterking van de bestuurskracht noodzakelijk is om de toekomst met voldoende slagkracht tegemoet te gaan.

Op het verzoek van het college van de gemeente Meerlo-Wanssum om te reageren op het idee van een vergaande samenwerking dan wel fusie met Sevenum, Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Venray is door het Venrayse college gereageerd met een brief van 13 november 2007 waarin uiteen is gezet dat Venray Meerlo-Wanssum als de natuurlijke fusiepartner ziet en dat een uitgebreidere fusie met ook de gemeenten Horst aan de Maas en Sevenum als minder gewenst wordt gezien.

In zijn raadsvergadering van 12 februari 2008 heeft de gemeenteraad van Venray dit standpunt bevestigd en unaniem besloten dat:¹⁵

1. de bestuurskracht van Venray op dit moment adequaat is maar dat met een fusiepartner de noodzakelijke slagkracht wordt gecreëerd om de toekomst, waarin een steeds groter beroep wordt gedaan op een bestuurskrachtige lokale overheid, met vertrouwen tegemoet te gaan.
 2. op grond van overeenkomsten in doelstellingen op belangrijke strategische thema's en dossiers, en op grond van de reeds bestaande maatschappelijke en economische verwevenheid Meerlo-Wanssum voor Venray de natuurlijke fusiepartner is.
- En heeft de raad het college van Burgemeester en Wethouders van Venray opgedragen om
3. dit standpunt actief naar buiten te brengen.
 4. om, ten behoeve van de besluitvorming in de gemeente Meerlo-Wanssum, zo goed mogelijk in de informatiebehoefte van de gemeente Meerlo-Wanssum te voorzien.

¹⁵ Bijlage 14: Raadsvoorstel en -besluit gemeenteraad Venray d.d. 12 februari 2008.

Op verzoek van de gemeente Meerlo-Wanssum heeft het college middels de notitie "Meerwaarde voor Meerlo-Wanssum" gereageerd op de speerpunten van Meerlo-Wanssum.¹⁶ Tevens is een publiciteits- en informatiecampagne gevoerd richting de inwoners van Meerlo-Wanssum én de inwoners van de gemeente Venray via het lokale weekblad Peel en Maas dat gedurende deze periode huis-aan-huis is verspreid.

Dit alles heeft ertoe geleid dat de gemeente Meerlo-Wanssum besloten heeft zich met de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum bij de gemeente Venray aan te sluiten.

¹⁶ Zie bijlage 8.

2 Situatiebeschrijving van de huidige gemeenten

2.1 Kerncijfers

Hieronder worden de kerngegevens van de vier gemeenten in een schema weergegeven.

	Inwoners	Oppervlakte	Kernen	Fte	Personeelsleden
Horst aan de Maas	28.976	12.193	10	228	249
Meerlo-Wanssum	7.661	3.940	6	44,7	53
Sevenum	7.653	4.862	3	46,03	60
Venray	39.107	14.616	11	284	334

Cijfers per 01-01-2008.

2.2 Horst aan de Maas

De gemeente Horst aan de Maas heeft een overwegend landelijk karakter. In het oosten vormt de rivier de Maas de grens van de gemeente. Het westelijk deel maakt deel uit van De Peel. De gemeentegrens is daar tevens de provinciegrens.

De buurgemeenten van Horst aan de Maas zijn: Arcen en Velden, Bergen, Meerlo-Wanssum, Sevenum, Venray, Venlo en de Brabantse gemeente Deurne.

De gemeente Horst aan de Maas is in haar huidige vorm op 1 januari 2001 uit een vrijwillige fusie van de gemeenten Broekhuizen, Grubbenvorst en Horst ontstaan.

In de gemeente liggen in totaal tien kernen: America, Broekhuizen, Broekhuizenvorst, Griendtsveen, Grubbenvorst, Hegelsom, Horst, Lottum, Melderslo en Meterik. De gemeente kent een omvangrijk, groen buitengebied.

Horst is de grootste kern met ruim 12.000 inwoners en heeft een centrumfunctie binnen de gemeente.

Onderzoek geeft aan dat Horst aan de Maas rekening moet houden met een daling van de bevolking richting 2015. Het verwachte aantal inwoners in 2015 is 27.258. In deze bevolkingsprognose is echter geen rekening gehouden met het effect van de regionale ambities zoals Klavertje 4 en Greenport Regio Venlo.

De bevolkingsopbouw van de gemeente komt overeen met vergelijkbare gemeenten (gemeten naar het aandeel jongeren en ouderen en het, relatief bescheiden, aantal niet-westerse allochtonen).

Maar liefst 96% van de oppervlakte van Horst aan de Maas bestaat uit buitengebied. Dit gegeven is van groot belang voor de twee belangrijkste economische pijlers van de gemeente: agribusiness en de toeristisch-recreatieve sector.

De regio Zuidoost-Nederland is in oppervlakte het grootste tuinbouwgebied van Nederland; qua productie komt deze regio op de tweede plaats. De circa 500 agrarische bedrijven in de gemeente Horst aan de Maas vormen een belangrijk aandeel binnen dit potentieel. Een belangrijk agribusiness-instituut in Zuidoost-Nederland is de Veiling ZON/Flora Holland in Venlo. In Horst aan de Maas ligt een groot aantal instituten op het gebied van onderwijs, voorlichting en onderzoek. Deze instituten vormen een agrarisch netwerk dat de agrarische ontwikkelingen op de voet volgt en daarop vooruit loopt. Een aanzienlijk deel van deze instituten is Euregionaal of internationaal georiënteerd. Binnen de agrarische bedrijven zijn de sectoren tuinbouw (glastuinbouw en open grond), champignon-, boom- en sierteelt en de blauwe bessenteelt het sterkst vertegenwoordigd. Voor grootschalige glastuinbouw ontwikkelt Horst aan de Maas het projectvestigingsgebied glastuinbouw Californië (omvang van bruto 225 ha, waarvan circa 140 ha aan glastuinbouwkavels kan worden uitgegeven).

De gemeente telt in totaal ruim 1.700 bedrijfsvestigingen en ongeveer 13.000 arbeidsplaatsen. Naast de agrarische en de recreatieve sector zijn industrie, handel en commerciële dienstverlening belangrijke sectoren. In het Provinciaal Ontwikkelingsplan Limburg (POL) is de kern Horst aangewezen als regionale ontwikkelingskern. Binnen het aanbod van industriële bedrijven vormen de toeleverende en verwerkende bedrijven ten behoeve van de agrarische sector een belangrijk aandeel. Veel van deze terreinen zijn gevestigd op het bedrijventerrein Hoogveld en het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein Melderslosche Weiden.

De toeristisch-recreatieve sector is voor Horst aan de Maas van groot belang. Binnen het grondgebied van Horst aan de Maas vinden jaarlijks ongeveer 1,4 miljoen toeristische overnachtingen plaats. Binnen het aanbod van toeristische accommodaties valt vooral het grote aandeel vakantiebungalows (twee grote bungalowparken: Park Loohorst en Het Meerdal, 1.150 bungalows) en het aantal kampeerplaatsen (1.000) op.

Naast agribusiness en toerisme en recreatie vormt het behouden en versterken van de leefbaarheid van de kernen het derde speerpunt van Horst aan de Maas. Horst aan de Maas kent een goed woonklimaat (hoog in top 50 Beste Woongemeenten in 2007), een prettig sociaal klimaat, een actief verenigingsleven en actieve dorpsraden. Alle kernen beschikken over de basisvoorzieningen (bestaand of in ontwikkeling): gemeenschapsaccommodatie, sportvoorzieningen, gymzaal, basisschool. Het behouden van de eigen identiteit en het behouden en versterken van de vitaliteit van de dorpen is uitgangspunt van beleid.

Op een totaal aantal van ruim 13.000 arbeidsplaatsen vertegenwoordigen de agrarische bedrijven, de agro-industrie en de diverse onderzoeks- en onderwijsinstellingen ruim 4.000 arbeidsplaatsen. De gezondheids- en welszijnszorg is vertegenwoordigd met meerdere instituten die in totaal ongeveer 1.200 mensen werkgelegenheid bieden. Een derde belangrijke werkgever is de recreatiesector. Hierin vinden ongeveer 1.850 mensen werk.

De gemeente Horst aan de Maas heeft diverse samenwerkingsverbanden met buurgemeenten en maakt deel uit van de samenwerkingsstructuur Regio Venlo, waarin ook de huidige gemeenten Gennep, Helden, Venlo en Venray participeren. Veel van de regionale speerpunten zoals Greenport Venlo, Klavertje 4, Californië, Floriade 2012, agribusiness, hoogwaterveiligheid, het versterken van de agrarische sector en het versterken van de toeristisch-recreatieve sector vallen samen met de beleidsspeerpunten van Horst aan de Maas. Horst aan de Maas voelt zich zeer verantwoordelijk voor een regionale aanpak van het product recreatie en toerisme en wil daarin ook een voortrekkersrol vervullen.

Horst aan de Maas heeft een integrale toekomstvisie Masterplan Horst aan de Maas 2002. Hierin zijn de speerpunten van beleid agribusiness, toerisme en recreatie en leefbaarheid benoemd. De herijking van dit masterplan is medio 2007 opgestart. Deze herijking zal samen met de fusiepartners worden uitgewerkt.

2.3 Meerlo-Wanssum

De gemeente Meerlo-Wanssum is gelegen aan de Maas en grenst aan de gemeenten Venray, Boxmeer, Bergen en Horst aan de Maas. De gemeente bestaat uit zes kernen: Blitterswijk, Geijsteren, Meerlo, Swolgen, Tienray en Wanssum.

Meerlo-Wanssum is een landelijke agrarische gemeente met een tweetal bedrijventerreinen en een regionale haven (in Wanssum). De gemeente heeft een groene uitstraling en streeft ernaar een prettig woonklimaat te behouden voor de inwoners.

Het werkende deel van de bevolking bedraagt ongeveer 3.400 mensen. Hiervan is 40% werkzaam in de eigen gemeente. De bedrijven binnen de gemeente zijn goed voor zo'n 3.000 arbeidsplaatsen. De grootste sectoren naar aantal arbeidsplaatsen zijn de commerciële dienstverlening, de landbouw, de industrie en de niet commerciële dienstverlening.

Het noordelijke deel van de gemeente, en dan met name de kern Wanssum, neemt het grootste deel van het industriële profiel voor zijn rekening. Het bedrijventerrein in Wanssum is de grootste van de twee (38 Ha). Het gemeentebestuur heeft het voornemen om dit bedrijventerrein verder uit te breiden en de haven te ontwikkelen tot een regionaal overslagcentrum. Tegelijkertijd richt men zich in dit noordelijke deel ook op toerisme en recreatie. Dit gebeurt in en rond de kernen Blitterswijk en Geijsteren en de jachthaven (in Wanssum).

Hoewel Tienray ook een bedrijventerrein (15 Ha) heeft, richt het zuidelijk deel van de gemeente zich over het algemeen sterker op de agrarische sector. In combinatie hiermee richt men zich op extensievere en niet-grootschalige dagrecreatie (fietsen, wandelen) en natuurontwikkeling.

In haar "Toekomstvisie: Meerlo-Wanssum 2028" van 2004 benoemt de gemeente zes voor haar belangrijke thema's, namelijk:

- Bevolking
- Wonen
- (Leefbaarheid)voorzieningen
- Welzijn, sport en cultuur
- Werken en economie
- Ruimtelijke ontwikkeling.

2.4 Sevenum

De gemeente Sevenum is een landelijke gemeente met veel natuur- en agrarisch gebied. De gemeente bestaat uit drie kernen: Sevenum, Kronenberg en Evertsoord.

De gemeente Sevenum heeft naast de drie kernen het natuurreservaat Mariapeel en verschillende natuurgebieden zoals de Steegberg, de Kronenbergerheide en de Peelvenen. De gemeente heeft twee bedrijventerreinen binnen haar grenzen. Daarnaast heeft de gemeente een recreatief ontwikkelingsgebied (Park de Peelbergen). Verder maakt het oostelijk deel van de gemeente Sevenum deel uit van het gebied Klavertje 4, hart van Greenport Venlo.

Sevenum is gelegen in Noord-Limburg met als buurgemeenten Horst aan de Maas, Venlo, Maasbree, Helden en de Brabantse gemeente Deurne.

De demografische ontwikkeling in de gemeente Sevenum laat een positieve trend zien, in die zin dat de bevolking de komende decennia zal toenemen tot ca. 8.500 inwoners in 2040 (11% toename). In dit opzicht is de situatie in Sevenum afwijkend van de rest van de gemeenten in Limburg waar een daling van de inwoners wordt voorzien.

De beroepsbevolking in Sevenum bestond in 2007 uit 3.926 inwoners. In de gemeente waren in 2007 in totaal 3.028 arbeidsplaatsen. Hiervan bevindt zich het grootste deel in de industrie, namelijk 23,4%. De landbouw heeft een aandeel van 17,7% van het totaal aantal arbeidsplaatsen. De kleinste sectoren in arbeidsplaatsen gemeten, zijn het transport &

N)
C)
C)
C)

vervoer en het onderwijs, beide met 2,3%. De gemeente Sevenum kenmerkt zich door een zeer laag werkloosheidspercentage.

Het accent in de gemeente Sevenum ligt qua economische ontwikkeling vooral op recreatie en toerisme en de agribusiness. Park de Peelbergen, het meerjarenprogramma van Agreatief Sevenum, het reconstructiegebied Horst-Sevenum, het lokaal bedrijventerrein Berghem Zuid dat bijna is voltooid en Klavertje 4+ zijn hier enkele voorbeelden van.

De gemeente Sevenum heeft een hoogwaardig woonklimaat. Naast de woningbouwplannen, het opzetten van Kasteel Sevenheijm en een zorglandschap wordt dit mede bevestigd door het uitroepen van Sevenum door Unicef, Jantje Beton e.d. tot meest kindvriendelijke gemeente van Nederland. Bovendien is de gemeente Sevenum genomineerd voor de meest groene gemeente van Nederland.

In Sevenum heerst een sterk sociaal klimaat met een rijk verenigingsleven. Er zijn goed werkende dorpsraden die zich inzetten voor het opstellen en uitvoeren van een leefbaarheidsagenda Evertsoord en een Dorpontwikkeling Kronenberg.

Sevenum heeft in 2005 in haar toekomstvisie "Sevenum aan zee?" vier centrale doelen benoemd. Sevenum wil:

- een agreatieve plattelandseconomie zijn
- een hoogwaardig woonklimaat bieden
- zorgen voor een sterk sociaal klimaat en
- een daadkrachtige gemeente zijn.

2.5 Venray

De gemeente Venray omvat een stedelijke kern en tien kerkdorpen. De leefbaarheid in dorpen en de wijken van Venray is een belangrijk onderwerp voor de gemeente. De gemeente verwacht dat de gevolgen van de vergrijzing op het inwoneraantal pas na 2015 zichtbaar zullen worden.

Venray heeft van oudsher een centrumfunctie in de regio. Voorzieningen op het gebied van cultuur, onderwijs, (geestelijke) gezondheidszorg en dienstverlening (winkelcentrum) hebben een bovenlokaal verzorgingsgebied.

Venray telt ruim 22.000 arbeidsplaatsen en ruim 2.200 bedrijven. Daarvan zijn industrie en openbare nutsbedrijven met ruim 5.000 arbeidsplaatsen, gezondheidszorg en welzijnszorg met 3.900 arbeidsplaatsen, handel met 3.100 arbeidsplaatsen en de landbouw met 1.700 arbeidsplaatsen de grootste werkgevers.

Op het gebied van (psychiatrische) ziekenhuiszorg bevindt zich in de gemeente een aantal instituten voor geestelijke gezondheidszorg. Zij zijn gezamenlijk één van de grotere werkgevers in de regio. De ontwikkelingen in de extramuralisering van deze zorg hebben een grote impact op de gemeente, evenals de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Ook industrie en dienstverlening zijn belangrijke economische sectoren voor de gemeente die tevens een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid in de regio. In en rondom Venray liggen verschillende bedrijventerreinen. In de komende jaren heeft de gemeente bovendien vanuit het Provinciaal Omgevingsplan Limburg de opgave om dit areaal fors uit te breiden.

Venray werkt als middelgrote gemeente in Noord-Limburg veel samen met haar buurgemeenten en vervult waar nodig een trekkersrol. De gemeente participeert onder

andere in de Regio Venlo, die werkt aan het 'op de kaart zetten' van Noord-Limburg als economische regio.

De kracht van Venray is dat zij deze stedelijke centrumrol weet te combineren met haar van oorsprong dorpse karakter. De ruimtelijke opbouw van Venray draagt nog alle tekenen van het dorpse verleden. Dat is niet alleen goed te zien aan de stedenbouwkundige structuur, de inpassing in het landschap en het grote buitengebied met de tien kerkdorpen, maar ook uit zich dat in een rijk verenigingsleven en sociale cohesie die vaak zo kenmerkend is voor een dorp. Daardoor steken de negatieve kanten van stedelijkheid, zoals onveiligheid, verpaupering, slechte bereikbaarheid, segregatie en uitval van minderheden nog nauwelijks de kop op.

Venray heeft haar strategische doelen voor de toekomst opgebouwd rond de thema's:

- Venray zorgt voor elkaar
- Venray is levendig
- Venray voorziet in alle woonwensen
- Venray is kennisintensief

Binnen deze thema's wordt verder invulling gegeven aan de dorpse en stedelijke kwaliteiten en kenmerken van Venray.

3 Financiële positie huidige gemeenten

3.1 Inleiding en conclusie

In deze paragraaf worden kort de financiële posities van de vier bij dit herindelingsadvies betrokken gemeenten beschreven. Uit deze korte beschrijving blijkt dat alle vier gemeenten hun financiën goed op orde hebben. Ten behoeve van de herindeling dienen de financiën van de deelnemende gemeenten op elkaar te worden afgestemd. De splitsing van de gemeente Meerlo-Wanssum vraagt in dit verband om bijzondere aandacht.

In deze paragraaf komen achtereenvolgens aan bod: de resultaten van het provinciaal verdiepingsonderzoek, de lokale lastendruk, de meerjarenraming en de vermogenspositie van de vier gemeenten. Met het vaststellen van het herindelingsontwerp is de arhi-procedure gestart. Dit houdt tevens in dat vanaf dat moment de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Sevenum onder het preventief financieel toezicht van de provincie zijn gesteld. Voor Venray geldt dit toezicht niet omdat deze gemeente niet wordt opgeheven. Omdat de gemeente Venray belang heeft bij, en verantwoordelijk blijft voor, een meerjarig gezonde financiële huishouding is dit toezicht ook niet nodig.

3.2 Verdiepingsonderzoek Provincie

Op 12 december 2006 hebben Gedeputeerde Staten van Limburg besloten om de vier gemeenten op basis van de begroting 2007 repressief toezicht toe te kennen. Dit betekent dat de Provincie de begroting en begrotingswijzigingen niet hoeft goed te keuren. Op basis van het onderzoek concludeert de Provincie dat de gemeenten aan de voorwaarden van de pilot modernisering toezicht voldoen. Zij komen daarmee in aanmerking voor meerjarig repressief toezicht maar door de vaststelling van het herindelingsontwerp geldt het preventief financieel toezicht op basis van de Wet arhi voor de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Sevenum.

3.3 Vergelijking lokale lastendruk 2008

Wanneer we de huidige lokale lastendruk (gebaseerd op gemiddelden) van de gemeenten naast elkaar zetten, blijkt dat de woonlasten redelijk met elkaar in de pas lopen.

Gemeente	Aantal woningen	Gemiddelde Economische waarde per woning	OZB-last eigenaar woningen	Riool-recht Gebruik -er	Riool-recht eigenaar	Afvalstoffen-heffing	Totaal gemiddelde belastingdruk meerpersoons huishouden (eigenaar-gebruiker)	Totaal gemiddelde belastingdruk meerpersoons-huishouden (huurder)
Horst aan de Maas	12.904	220.614	256,79	0,00	135,00	231,50	623,29	231,50
Meerlo-Wanssum	2.807	256.358	219,30	0,00	198,24	184,82	602,36	184,82
Sevenum	2.862	257.075	240,62	268,00		195,16	703,78	463,16
Venray	17.830	199.636	189,26	102,60		197,15	560,16	299,75

3.4 Begroting en meerjarenraming

Het financieel perspectief van de meerjarenbegroting 2008 – 2011 van de gemeenten laat de volgende reeksen zien:

Meerjarenraming (bedrag x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Gemeente Horst aan de Maas				
Resultaat voor bestemming	-2.101	-258	-15	219
Mutaties reserves	2.101	142	350	373
Resultaat na bestemming	0	-116	335	592
Omvang totale begroting	55.625	52.696	52.148	51.506
Gemeente Meerlo-Wanssum				
Resultaat voor bestemming	-353	-812	-199	-128
Mutaties reserves	353	812	199	128
Resultaat na bestemming	0	0	0	0
Omvang totale begroting	12.241	11.630	10.978	10.970
Gemeente Sevenum				
Resultaat voor bestemming	-386	9	21	108
Mutaties reserves	386	119	88	88
Resultaat na bestemming	0	129	109	196
Omvang totale begroting	14.179	13.759	13.518	13.637
Gemeente Venray				
Resultaat voor bestemming	985	3.354	-268	-626
Mutaties reserves	501-	3.334-	272	665
Resultaat na bestemming	484	20	4	39
Omvang totale begroting	104.830	99.534	81.721	87.229

In het meerjaren-perspectief is een materieel begrotingsevenwicht aanwezig met uitzondering van het jaar 2009. Een en ander past binnen de provinciale normen. De exploitatie kent een materieel begrotingsevenwicht, is structureel in evenwicht en kent ook een duurzaam financieel evenwicht.

3.5 Vermogenspositie

Horst aan de Maas

De reserves voldoen aan de provinciale normen. De gemeentelijke weerstandscapaciteit lijkt redelijk robuust. Om het weerstandsvermogen goed te kunnen beoordelen zou er een systeem van risicomangement operationeel moeten zijn. Daar is vooralsnog geen sprake van. De gemeente voldoet in voldoende mate aan de eisen die wet- en regelgeving stellen.

Meerlo-Wanssum

Het provinciaal verdiepingsonderzoek deed de volgende uitspraak over de vermogenspositie van de gemeente Meerlo-Wanssum: "Een sterke vermogenspositie kenmerkt zich door een positief financieringsresultaat en relatief weinig vreemd vermogen. Uit onze analyses van de financieringsstructuur van de gemeente blijkt dat de gemeente aan deze kenmerken voldoet. De gemeente heeft zelfs geen langlopende schulden. Dit komt niet veel voor bij Limburgse gemeenten. Er zijn geen indicaties dat deze "luxe-positie" van de gemeente Meerlo-

Wanssum de komende jaren zal veranderen. Met de solvabiliteit (verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen) zit het daarom goed. Het levert tevens de indicatie dat de aanwezige weerstandscapaciteit de komende tijd nauwelijks veranderd en dat de gemeente nauwelijks gevoelig is voor renteontwikkeling."

Sevenum

De gemeentelijke exploitatie kent een materieel begrotingsevenwicht, is structureel in evenwicht en kent ook een duurzaam financieel evenwicht. Bij de wegen is sprake van achterstallig onderhoud. De gemeente beschikt momenteel over voldoende weerstandscapaciteit. Er zijn enkele ontwikkelpunten in strategische beleidsvorming; weerstandsvermogen en risicomanagement. De gemeente moet bekijken of na vaststelling van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement de weerstandscapaciteit voldoende is. De gemeente voldoet in belangrijke mate aan de eisen die wet- en regelgeving aan de gemeente stellen.

Venray

Venray heeft een solide vermogenspositie die voldoet aan de provinciale normen. Er is een systeem van risicomanagement opgezet waarmee de geïnventariseerde risico's worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Voortvloeiend hieruit komt een weerstandsratio van 1, wat betekent dat de geïnventariseerde risico's volledig zijn afgedekt door het aanwezige weerstandsvermogen.

Overzicht van reserves en voorzieningen per 31 december 2007 (bedrag x € 1.000)

Gemeente Horst aan de Maas	R2007	B2008	B2009	B2010	B2011
Algemene reserves	4.864	3.601	3.756	3.639	3.526
Bestemmingsreserves	13.591	10.341	11.858	12.913	14.128
Voorzieningen	9.100	8.989	9.085	9.350	9.484
Totaal	27.555	22.931	24.699	25.902	27.138
Gemeente Meerlo-Wanssum					
Algemene reserves	3.977	3.045	2.417	2.354	2.319
Bestemmingsreserves	2.138	1.931	1.732	1.581	1.474
Voorzieningen	4.257	4.024	4.300	4.543	4.806
Totaal	10.372	9.000	8.449	8.478	8.599
Gemeente Sevenum					
Algemene reserves	2.617	3.205	3.205	3.205	3.205
Bestemmingsreserves	1.014	1.575	1.456	1.368	1.280
Voorzieningen	1.166	1.196	1.179	1.253	1.354
Totaal	4.797	5.976	5.840	5.826	5.839
Gemeente Venray					
Algemene reserves	12.000	11.510	11.510	11.510	11.510
Bestemmingsreserves	14.736	15.727	19.061	18.789	18.124
Voorzieningen	7.141	6.471	7.211	8.200	8.915
Totaal	33.877	33.708	37.782	38.499	38.549

4 Motieven voor herindeling

4.1 Conclusie provinciale bestuurskrachtmonitor

In juli 2007 is de eindrapportage van de tweede bestuurskrachtmonitor in Noord-Limburg opgeleverd. Daarbij is door de Visitatiecommissie kritisch gekeken naar de elementen strategische visie, integraliteit van beleidsvorming en regionale samenwerking.

De provincie Limburg formuleert als algemene bevinding dat, hoewel de meeste gemeenten beschikken over een strategische visie waarin maatschappelijke ontwikkelingen en de positie van de gemeente aan de orde komen. Het ontbreekt echter veelal, een enkele gemeente daargelaten, aan een tactische doorvertaling of strategie voor het uitwerken van deze visie. Veel gemeenten zijn volgens de Visitatiecommissie onvoldoende in staat hun visie en beleidsopgaven tijdig en adequaat te vertalen naar uitvoering (financiën, personeel) en de uitvoering afdoende te monitoren. Bovendien is vaak onvoldoende aandacht voor samenhang tussen opgaven (programmatisch werken). Op operationeel niveau voldoen de gemeenten over het algemeen aan de normen en criteria van bestuurskracht.

Van diverse gemeenten in Noord-Limburg is de bestuurskracht door de Visitatiecommissie als "op termijn ontoereikend" of "structureel ontoereikend" beoordeeld. Ook ontbreekt een duidelijke visie op regionale samenwerking. Daarnaast zijn de belangrijkste bevindingen voor Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray:

- Horst aan de Maas – de bestuurskracht behoeft op onderdelen versterking (genuanceerd oordeel). Horst aan de Maas realiseert de verschillende rollen op tactisch en operationeel niveau voldoende tot goed. Op strategisch niveau dient het document met de strategische toekomstvisie voor de lange termijn meer te worden gericht op de kwaliteit van de toekomstverkenning.
- Meerlo-Wanssum – heeft haar beheersmatige opgaven en taken goed op orde maar voor de grote opgaven en de opgaven op lange termijn is de bestuurskracht ontoereikend.
- Sevenum – op korte termijn zijn er geen problemen, maar op langere termijn is de bestuurskracht ontoereikend (bestuurlijke en ambtelijke capaciteit). Met name de kwetsbaarheid van de organisatie en de beperkte sturende rol die Sevenum in de regio kan vervullen zullen op de lange termijn de bestuurskracht negatief beïnvloeden.
- Venray – hoewel de strategische visie op orde is vraagt de Visitatiecommissie aandacht voor de doorvertaling hiervan op tactisch en operationeel niveau. Ook de visie op regionale samenwerking verdient aandacht. Op tactisch en operationeel niveau is de bestuurskracht van Venray in orde.

Voor meer specifieke informatie over de bevindingen van de Visitatiecommissie verwijzen wij naar de eindrapportages bestuurskrachtmonitor per gemeente.¹⁷

In vergelijking met de eerste visitatie heeft de Visitatiecommissie kritischer gekeken naar de bestuurlijke regionale samenwerking. Met de bestuurlijke samenwerking in de Regio Venlo is in de afgelopen periode een aantal resultaten bereikt. De Visitatiecommissie ziet in de tot nu toe behaalde resultaten nog geen garantie dat belangrijke vraagstukken met betrekking tot het bewaken van de samenhang en de versterking van slagvaardigheid en transparantie worden opgelost. De commissie rekent dit alle deelnemende gemeenten aan en concludeert daarom dat de gemeenten in onvoldoende mate voldoen aan de normen voor bestuurskrachtig optreden als participant op strategisch niveau.

¹⁷ Zie bijlage 2.

Mede in reactie op deze conclusie is de discussie over herindeling gestart. Ook zijn er binnen de Regio Venlo nadere afspraken over strategische doelen en versterking van de onderlinge samenwerking in de regio gemaakt.

4.2 Landelijke ontwikkelingen

Hiervoor is al aandacht besteed aan de landelijke ontwikkelingen als weergegeven in het rapport van de commissie Van Aartsen en het bestuursakkoord Rijk en gemeenten "Samen aan de slag". Ondermeer de in deze documenten geschetste ontwikkelingen zijn aanleiding geweest voor de vier gemeenten om zich te bezinnen op hun toekomstbestendigheid en zijn mede aanleiding geweest voor de keuze tot fusie. In de paragraaf 1.2 zijn de specifieke gemeentelijke afwegingen al geschetst.

4.3 Doorontwikkeling in en van de regio

De vier gemeenten werken op diverse terreinen in verschillende samenstellingen met elkaar samen. Er is bijna geen terrein te vinden waarop niet één van de partijen samenwerkt met een andere gemeente en bijna altijd is dat een van de andere drie gemeenten. De juridische basis voor de diverse samenwerkingsverbanden is verschillend, van gemeenschappelijke regelingen, via contract en convenant naar afstemming op operationeel niveau. Bij dit advies vindt u een overzicht van alle samenwerkingsverbanden waaraan één of meer van de bij dit herindelingsadvies betrokken gemeenten deelnemen.¹⁸ In dit overzicht worden alleen die verbanden genoemd waar een overeenkomst of een gemeenschappelijke regeling onder ligt.

Vooraf voor de twee kleine gemeenten is intensievere samenwerking geen middel om de bestuurskracht te versterken. Over dit aspect heeft de Visitatiecommissie zich uitgesproken in de bestuurskrachtmonitor. De commissie heeft twijfels in hoeverre kleine gemeenten sturend kunnen optreden in samenwerkingsverbanden. Dit maakt de in dit herindelingsadvies voorgestane opschaling een logische stap om de bestuurskracht te vergroten. Zo ontstaan:

- er minder samenwerkingsverbanden
- neemt het aantal deelnemers in de samenwerkingsverbanden af
- neemt de kracht van die deelnemers toe

Dit maakt dat de kans op succesvol en bestuurskrachtig samenwerken toeneemt.

¹⁸ Bijlage 15: Overzicht van formele samenwerkingsverbanden

5 Toetsing aan beleidskader BZK

5.1 Draagvlak

Vanuit democratische legitimatie dient er draagvlak onder de bevolking te zijn voor herindelingsvoorstellen. Ook is breed draagvlak een belangrijke voorwaarde voor een goede start van de nieuwe gemeente c.q. uitgebreide gemeente. Het ministerie van BZK schenkt bij de toetsing van herindelingsvoorstellen aandacht aan de wijze waarop tijdens de procedure aan een optimaal draagvlak is gewerkt en aan draagvlak voor het uiteindelijke voorstel.

Door de gemeente Sevenum is een raadgevend referendum gehouden waarin een meerderheid van de bevolking zich heeft uitgesproken tegen zelfstandig voortbestaan van de gemeente Sevenum. Dit referendum werd voorafgegaan door informatieavonden en een debatavond. Op basis hiervan heeft de raad van Sevenum op 31 maart 2008 unaniem uitgesproken de uitslag te volgen en dus om haar zelfstandigheid op te geven en te gaan fuseren.

De gemeente Meerlo-Wanssum heeft een proces doorlopen waarbij de eigen speerpunten zijn vergeleken met die van Horst aan de Maas en Venray. Daarnaast zijn er twee burgeravonden georganiseerd. Op basis van alle verkregen informatie heeft de gemeenteraad van Meerlo-Wanssum zich unaniem uitgesproken voor splitsing van de gemeente waarbij de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray met de gemeente Horst aan de Maas samengaan en de dorpen Blitterswijk, Geijsteren en Wanssum met de gemeente Venray.

De colleges van Venray en Horst aan de Maas hebben in een gezamenlijke brief aan het college en de raad van Meerlo-Wanssum laten weten volledig achter het voorstel voor splitsing van de gemeente Meerlo-Wanssum in twee keer drie kernen te staan.¹⁹ Deze brief gaf de raad van Meerlo-Wanssum voldoende waarborgen om tot splitsing over te gaan. Dit brengt een goede balans en een evenwichtige verdeling van functies in de regio en is voor alle betrokken partijen het beste resultaat.

De raden van Venray en Horst aan de Maas hebben zich unaniem uitgesproken voor fusie. Venray voor fusie met Meerlo-Wanssum en Horst aan de Maas voor fusie met Sevenum en drie kernen van Meerlo-Wanssum.

5.2 Duurzaamheid

5.2.1 Kerncijfers van de twee nieuwe gemeenten

Door deze herindeling ontstaan een nieuwe gemeente en één uitgebreide gemeente. Hieronder volgen de kerncijfers van de gemeenten in de nieuwe situatie. Deze cijfers en aantallen zijn gebaseerd op de gegevens per 1 januari 2008.

Gemeente	Aantal inwoners	Aantal kernen	Oppervlakte	Aantal Fte
Horst-Sevenum-Meerlo	40.772	16	19.132	± 300
Venray	42.625	14	16.480	± 300

Hiermee ontstaan twee robuuste, toekomstbestendige gemeenten.

¹⁹ Bijlage 16: Brief van de colleges van Horst aan de Maas en Venray aan de gemeente Meerlo-Wanssum d.d. 17 april 2008.

5.2.2 Extra duurzaamheid door intensieve samenwerking

Nederlandse gemeenten ontkomen niet aan samenwerking. Samenwerken kan op basis van zwakte (het moet omdat het alleen niet kan) of uit sterkte (we doen het samen omdat we het dan beter kunnen). De beide nieuwe gemeenten zoeken actief, vanuit kracht en krachtig de samenwerking op met als doel de individuele en de gezamenlijke bestuurskracht te vergroten. Samenwerken om:

- wettelijke taken,
- ondersteunende taken en
- de regionale opgaven op te pakken.

Hoe we deze samenwerking vorm moeten geven, wordt nader uitgewerkt.

5.3 Bestuurskracht

Door dit herindelingsadvies op te volgen ontstaan twee robuuste gemeenten van meer dan 40.000 inwoners. Met een krachtig bestuur en een stevig ambtelijk apparaat. De bestuurlijke drukte wordt hiermee minder en de lijnen in de samenwerkingsverbanden worden korter. Ook maakt dit een eenduidige verdeling van functies binnen de regio mogelijk. Hiermee zijn de randvoorwaarden aanwezig om de opgaven waarvoor de gemeenten staan, met vertrouwen op te pakken. Twee gemeenten die hun rol en verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de hele regio kunnen oppakken. Met dit herindelingsadvies wordt dus naast de bestuurskracht van de gemeenten ook de bestuurskracht van de regio versterkt.

5.4 Interne samenhang

5.4.1 Gemeente Horst-Sevenum-Meerlo

De huidige gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Sevenum zijn alle drie landelijke gemeenten met een agrarisch plattelandskarakter. Zij hebben meerdere kleine kernen met eigen identiteiten, een min of meer gelijke toeristisch-recreatieve inslag en zij delen speerpunten als het versterken van de agrarische en toeristisch-recreatieve sector en het behouden en versterken van de leefbaarheid in de kernen. Ook het belangrijke onderwerp Maasbeveiliging delen zij. Eén van de belangrijkste projecten ten behoeve van de Maasbeveiliging betreft de reactivering van de Oude Maas Arm, waardoor de kernen van Horst aan de Maas die gelegen zijn langs de Maas beter beveiligd worden tegen overstromingen.

Als beschreven werken de drie gemeenten op vele beleidsterreinen al lange tijd samen.

Met betrekking tot de gemeente Meerlo-Wanssum heeft Horst aan de Maas op vraag van de raad van Meerlo-Wanssum door middel van de notitie "Hoe wij vanuit kracht elkaar kunnen versterken" en een nadere schriftelijke reactie gereageerd op de speerpunten van Meerlo-Wanssum. De speerpunten van Meerlo-Wanssum, zeker ook die de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray betreffen, sluiten zeer goed aan bij de beleidsdoelstellingen van Horst aan de Maas.

Op toeristisch-recreatief gebied passen de drie dorpen met ondermeer hun mogelijkheden tot extensieve recreatie (plattelandstoerisme) uitstekend bij Horst aan de Maas en Sevenum. Zij bieden verdere mogelijkheden voor kleinschalige verblijfsrecreatie en het verbinden van toerisme met de agrarische sector. Het dorp Tienray, met jaarlijks circa 20.000 pelgrims die de Lourdesgrot bezoeken de enige Lourdesbedevaartplaats in Nederland, voegt een spiritueel 'product' toe aan het toeristische aanbod.

De inwoners van de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray alsook van de gemeente Sevenum zijn voor een belangrijk deel op Horst aan de Maas georiënteerd. Zo zijn wat betreft onderwijsvoorzieningen de besturen van de basisscholen in Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Sevenum samengebracht onder een gemeenschappelijk bestuur: de Dynamiek Scholengroep. Middelbare scholieren uit Sevenum en de dorpen Meerlo, Swolgen en

Tienray maken vrijwel allemaal gebruik van de voortgezet onderwijsvoorzieningen (Citaverde en Dendroncollege) in Horst aan de Maas.

Horst aan de Maas en Sevenum werken al sinds 1998 samen ten behoeve van de ontwikkeling van het recreatief ontwikkelingsgebied Park de Peelbergen. Het project beoogt nieuwe economische dragers in het buitengebied te creëren en tegemoet te komen aan de marktontwikkelingen in relatie tot de twee grote bungalowparken Loohorst en Het Meerdal. De komende jaren wordt dit toeristisch-recreatieve project verder tot uitvoering gebracht. Het in één hand brengen van de aansturing van dit grootschalige project zal de slagkracht verder doen toenemen.

De gemeenten Sevenum en Horst aan de Maas hebben, zoals vermeld, op 10 juli 2007 het Pact van America gesloten, met als doel de samenwerking tussen beide gemeenten te intensiveren en vanuit gezamenlijk gedragen standpunten de belangen van beide gemeenten in intergemeentelijke verbanden te behartigen. Als uitvloeisel van dit pact is in maart 2008 een gezamenlijk meerjarig actieprogramma door de colleges vastgesteld. Dit gezamenlijke kader biedt een goed vertrekpunt voor het te doorlopen fusietraject.

Het tot stand komen van de nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo kan dan ook worden gezien als een passende stap. Door de krachten van de huidige gemeenten te bundelen in één nieuwe gemeente ontstaat een sterke eenheid die in staat is om de gezamenlijke speerpunten te realiseren en die een krachtige bijdrage kan leveren aan het realiseren van de regionale opgaven.

De nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo zal 16 kernen omvatten. Dorpsraden spelen een belangrijke rol bij het behartigen van de belangen van de dorpen. De drie gemeenten kennen een uitstekend werkende dorpsradenstructuur. De oudste dorpsraden bestaan al ruim 25 jaar. Door middel van door de dorpsraden zelf op te stellen dorpsontwikkelingsvisies en –programma's geven de dorpen aan hoe zij op lange, respectievelijk middellange termijn hun dorp zien. Het dorpsradenbeleid van de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Sevenum vertoont veel overeenkomsten. Behoud van de eigen identiteit en behoud en versterking van de vitaliteit van de dorpen zijn daarbij de uitgangspunten. Bundeling van ervaring zal tot een verdere versterking van de aanpak en nog betere realisatie van de doelstellingen leiden.

5.4.2 Gemeente Venray

De toevoeging van de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum aan Venray moet leiden tot meerwaarde. De gemeente Meerlo-Wanssum heeft in het voortraject gevraagd te reageren op haar speerpunten. Venray heeft dat gedaan met de notitie "meerwaarde voor Meerlo-Wanssum". Daaruit blijkt dat de speerpunten in relatie tot de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum zeer goed passen binnen het Venrayse beleid en dat de dorpen bovendien het profiel van de gemeente versterken en op onderdelen ook aanvullen.

Op verschillende gebieden werkt Venray al langere tijd samen met Meerlo-Wanssum. We denken daarbij onder andere aan bezwaar en beroep, afval, integrale handhaving, brandweerzorg en regionale woonvisie. De samenwerking op het gebied van reconstructie van het platteland, welke gestalte heeft gekregen in het gebiedsbureau en de gebiedscommissie Venray/Meerlo-Wanssum, leidt ertoe dat de structuur van het buitengebied rond de kernen Blitterswijck, Geijsteren, Wanssum en Venray op gelijke leest geschoeid is. Naast intensieve veeteelt is er steeds meer sprake van akkerbouw en volle grondstuinbouw. De nieuwe gemeente Venray heeft daarmee duidelijk een eigen identiteit ten opzichte van de andere Venray omringende gemeenten.

Ook de ontwikkeling van 'Het Nieuwe Wanssum' is een zeer belangrijke versterking van de nieuwe gemeente Venray. In deze ontwikkeling werkten wij al langere tijd intensief samen.

H
C
C
C
C

'Het Nieuwe Wanssum' is veel meer dan alleen een (uitgebreide) haven. Het gaat om een samenhangend geheel van haven, bedrijventerreinen, infrastructuur en wonen. Slechts in deze samenhang heeft 'Het Nieuwe Wanssum' meerwaarde. In de eerste plaats voor Wanssum zelf maar ook voor Venray en de regio. Daarbij komt dat er een koppeling is gemaakt tussen 'Het Nieuwe Wanssum' en het project 'gebiedsontwikkeling Oude Maasarm Ooijen-Wanssum'. Dit project heeft vier pijlers:

1. Veiligheid (hoogwater bescherming).
2. Delfstoffenwinning.
3. Natuur- en landschapontwikkeling, met in het verlengde daarvan ontwikkeling van toerisme en recreatie.
4. Landgoed ontwikkeling.

Krachtenbundeling van Blitterswijck, Geijsteren, Wanssum en Venray vergroot de kans van slagen aanmerkelijk en biedt voor het nieuwe Venray de kans om reeds bestaande logistieke en industriële kwaliteiten verder te versterken en uit te bouwen.

De toevoeging van Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum aan Venray betekent ook een verbreding van het economisch profiel van de gemeente Venray. De toeristische en recreatieve kwaliteiten van deze dorpen zijn een belangrijke aanvulling en vormen een goede basis om gezamenlijk op voort te bouwen. Nu al zijn Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum belangrijke trekpleisters voor recreërende Venraynaren. Denk bijvoorbeeld aan de Geijsterse bossen, de golfclub, fietsroutes, campings en watersport aan de Maas. Uitbouw en versterking van deze kwaliteiten geeft een meer veelzijdige en minder kwetsbare economische structuur van de gezamenlijke gemeenten. Het is daarmee ook een versterking van één van de strategische pijlers van Venray: "Venray is levendig".

Een belangrijk pluspunt voor de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum is dat ze met hun dorpsraden worden opgenomen in een goed geoliede en reeds lang functionerende dorpsradenstructuur in Venray. De dorpsraden zijn een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente Venray en kunnen via de Venrayse methode van gebiedsgericht werken ook veel invloed uitoefenen op het beleid, de identiteit en daarmee de leefbaarheid van het eigen dorp. Dat geeft goede garanties voor de toekomst van Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum.

5.5 Regionale samenhang en evenwicht

De provincie streeft met het zogenaamde vijf-gemeenten model naar één grote 100.000+ centrum stad met daaromheen 4 min of meer gelijkwaardige gemeenten met een omvang van circa 40.000 inwoners. Zo ontstaat vermindering van bestuurlijke drukte en is er een goede balans tussen alle gemeenten in Noord-Limburg. Dit herindelingsadvies leidt na effectuering tot twee gemeenten die volledig aan de doelstelling van de provincie voldoen.

In een gezamenlijke bijeenkomst op 27 november 2007 hebben de gemeenten van het zogenaamde middengebied in Noord-Limburg te weten: Arcen en Velden, Venlo, Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum, Venlo en Venray vastgesteld dat de regio voor een aantal concrete opgaven staat:

- Greenport Venlo ontwikkeling
- Floriade 2012 incl. spin-off
- Ontwikkeling r&b campus agro-food/ Greenpark
- Klavertje 4
- Versterking toerisme/recreatie; de Maas als levensader en versterking van de haven in het nieuwe Wanssum

Deze zijn opgenomen in de Strategische agenda Regio Venlo 2007.

Gelet op deze opgaven is versterking van de regionale bestuurskracht nodig. Door herindeling vergroten we de slagkracht van de regio, scheppen we ruimte voor een eenduidige verdeling van economische-/ruimtelijke- en sociaal maatschappelijke functies

waardoor er meer sprake is van complementariteit en minder van sprake is van onderlinge concurrentie.

5.6 Planologische ruimtebehoefte

De voorgenomen herindeling van drie en grenswijziging van één van de vier gemeenten waarmee één nieuwe en één uitgebreide gemeente ontstaan komen niet voort uit een planologische behoefte. Er is sprake van een ontspannen regionale woningmarkt met voldoende plancapaciteit om de te verwachten behoefte op te vangen en ook in de behoefte van werklocaties is vooralsnog voorzien.

Op het gebied van regionale woningbouwprogrammering werken de vier gemeenten al samen. Dit heeft geleid tot een regionale woonvisie waarin de basisbehoefte is bepaald op basis van demografische ontwikkelingen en vernieuwingsopgaven. Door de voorgenomen herindeling neemt de kwaliteit van de samenwerking toe omdat het aantal deelnemende gemeenten afneemt en de twee nieuwe gemeenten op dit gebied intensief samenwerken.

Voor wat betreft werklocaties is er onder regie van de provincie een begin gemaakt met een regionale aanpak. De gemeenten Venray en Horst aan de Maas blijven hierin deelnemen. Volgens een eerste analyse beschikt deze regio over voldoende plancapaciteit om de verwachte vraag naar werklocaties tot 2015 en wellicht 2020 op te kunnen vangen. Het op termijn realiseren van aanvullende, voldoende plancapaciteit is en blijft een regionale opgave. Lokaal zal vooral gekeken moeten worden naar herstructurering, beperkte uitbreidingen en revitalisering van bestaande terreinen.

Venray heeft in de komende jaren vanuit het Provinciaal Omgevingsplan Limburg de opgave om het areaal bedrijventerreinen fors uit te breiden. Dit leidt er echter niet toe dat Venray de grenzen van haar ontwikkelingsmogelijkheden bereikt. Met betrekking tot de behoefte aan werklocaties kan gesteld worden dat de samenvoeging er toe leidt dat met name de bedrijven van Wanssum in Venray de ruimte krijgen naar een grotere schaal te groeien.

6 Relatie met het provinciaal beleid

In het coalitieprogramma van de provincie Limburg 2007-2011 wordt aangegeven dat bestuurlijke drukte voorkomen moet worden. Echter herindeling wordt niet van boven af opgelegd. In 2006 en 2007 heeft de provincie samen met de gemeenten in Noord-Limburg een tweede ronde van de bestuurskrachtmonitor gehouden. Daarbij is ook nadrukkelijk gekeken naar de regionale samenwerking en regionale bestuurskracht. De provincie heeft naar aanleiding van deze tweede monitor de conclusie getrokken dat mede in het licht van landelijke ontwikkelingen (decentralisatie van taken), sommige gemeenten (op termijn) niet meer voor hun taken toegerust zijn en dat de samenwerking in de regio niet goed verloopt waardoor de strategische agenda van de regio onder druk komt te staan.

De provincie Limburg heeft ons als gemeenten in Noord-Limburg de opdracht gegeven van onderop tot een voorstel te komen. Dit heeft onder andere geresulteerd in dit herindelingsadvies dat bijdraagt aan de doelstellingen van de provincie met betrekking tot deze regio.

7 Procesafspraken toekomstvisies

De besluitvormingstrajecten van de colleges en raden van Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray over herindeling hebben in april c.q. mei 2008 geleid tot de vaststelling van het herindelingsontwerp op 26 mei 2008 en na de terinzagelegging tot dit herindelingsadvies.

In een gezamenlijk te doorlopen proces van de betrokken gemeenten zullen de toekomstvisies op de nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo en de uitgebreide gemeente Venray worden ontwikkeld.

In het herindelingsproces, dat gebaseerd zal zijn op een gelijkwaardige positie en inbreng van de vier gemeenten, zullen zij elkaar en ieder vanuit haar eigen kracht en waarden versterken. De twee gemeenten zullen een resultante zijn van de kenmerken en beleidsspeerpunten van de huidige gemeenten en kunnen door krachtenbundeling versterkt inzetten op realisatie van de gemeentelijke en regionale speerpunten.

De betreffende raden van de huidige gemeenten zullen de gemeenschappelijke visie op de toekomst van de twee gemeenten vaststellen. Deze visies zullen aan het gemeentebestuur van de nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo en het bestuur van de gemeente Venray worden aangeboden.

Bouwstenen voor de gemeenschappelijke visies voor de twee gemeenten zijn:

- Horst aan de Maas: (Herijking) Masterplan Horst aan de Maas 2002, Pact van America.
- Sevenum: Toekomstvisie Sevenum aan zee 2005-2020, Pact van America.
- Meerlo-Wanssum: Toekomstvisie: Meerlo-Wanssum 2028, Speerpunten zoals besproken met de buurgemeenten.
- Venray: Strategische visie 2015: dorp en stad.
- Strategische agenda Regio Venlo 2007.

Voor het ontwikkelen van de toekomstvisies en de processen van vorming van de twee gemeenten zullen projectorganisaties worden opgericht.

8 Zienswijzen op herindelingsontwerp en vervolprocedure Wet arhi

8.1 Zienswijzen op herindelingsontwerp

Na de vaststelling van het herindelingsontwerp door de gemeenteraden van Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray op 26 mei 2008 is het herindelingsontwerp toegezonden aan het college van Gedeputeerde Staten van Limburg en van 27 mei tot en met 21 juli 2008 gedurende acht weken ter inzage gelegd in de gemeentehuizen van Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray. Ook is het herindelingsontwerp toegezonden aan de andere Noord-Limburgse gemeenten.

Van de gemeenten Maasbree, Beesel, Venlo en Arcen en Velden, de stuurgroep Peel en Maas (schriftelijk) en Gennep (mondeling) zijn steunbetuigingen ontvangen. Deze brieven zijn bijgevoegd. Er zijn bij de gemeenten daarnaast geen zienswijzen op het herindelingsontwerp ingekomen. Er is dan ook geen aanleiding om de inhoudelijke aspecten van het herindelingsontwerp bij te stellen.²⁰

Nader onderzoek en advies van Bureau Berenschot, in opdracht van de gemeente Venray, heeft echter wel tot het inzicht geleid dat voor Venray en Meerlo-Wanssum een wijziging van het ontwerp wenselijk is. Deze wijziging houdt in dat de gemeente Venray niet wordt opgeheven maar via een grenswijziging bij wet wordt uitgebreid met de kernen Blitterswijk, Geijsteren en Wanssum. Voor Venray en de dorpen Blitterswijk, Geijsteren en Wanssum levert dit een aanmerkelijke vereenvoudiging van het proces op. Deze vereenvoudiging wordt ook door Horst aan de Maas en Sevenum onderschreven.

Uitgangspunt is een voor Venray en Meerlo-Wanssum zo soepel en eenvoudig mogelijk proces op grond van de navolgende overwegingen:

- Naar verwachting zal ongeveer de helft van de organisatie van de gemeente Meerlo-Wanssum (circa 30 medewerkers maximaal) bij de gemeente Venray komen. Venray telt momenteel circa 330 medewerkers. De uitbreiding is dus niet zo groot dat dit een reorganisatie noodzakelijk maakt.
- Er zijn gezien de omvang van de organisatie van Venray ook nauwelijks of geen inpassingsproblemen voor de nieuwe medewerkers uit Meerlo-Wanssum te verwachten.
- Venray heeft haar organisatie staan. In 2003 is een organisatieontwikkelingstraject gestart (OOT) dat geleid heeft tot een nieuwe missie en visie en een nieuwe, moderne, besturings- en bedrijfsvoeringsfilosofie. Het heeft in 2004 ook geleid tot een nieuwe organisatiestructuur: er is van een sectorenmodel naar een directiemodel overgestapt. Het proces van organisatieontwikkeling is verankerd in de organisatie en vindt nu plaats in de vorm van het traject 'verbetering bedrijfsvoering'. Het deel van de ambtelijke organisatie van de gemeente Meerlo-Wanssum dat bij Venray zal komen en het proces dat daarvoor nodig is kunnen uit oogpunt van efficiëntie het beste gekoppeld worden aan de reeds bestaande structuren en ontwikkelingsprocessen zodat het recent geëffectueerde nieuwe evenwicht in de organisatie van de gemeente Venray gehandhaafd blijft.
- Het is in het belang van de burgers van Blitterswijk, Geijsteren, Wanssum en Venray, en van de kwaliteit van de dienstverlening aan hen, het proces zo snel en soepel als mogelijk te laten verlopen. Een uitgebreide reorganisatie betekent dat

²⁰ Bijlage 17: ingediende zienswijzen.

onnodig veel tijd en capaciteit wordt besteed aan zaken die de burgers niet rechtstreeks ten goede komen.

Deze aanpassing leidt ook tot procedurele voordelen aangezien Venray niet formeel behoeft te worden opgeheven:

- Venray blijft bestaan en hoeft haar medewerkers niet (administratief) te ontslaan en vervolgens in de nieuwe organisatie weer aan te nemen.
- Bestaande administraties hoeven niet te worden afgesloten. Denk bijvoorbeeld aan de financiële administratie, personeelsadministratie, belastingen etc. Dat scheelt erg veel tijd en investeringen.
- Dit houdt tevens in dat het preventief financieel toezicht van de provincie op de gemeente Venray niet van toepassing is, omdat deze gemeente niet wordt opgeheven. Omdat de gemeente Venray belang heeft bij, en verantwoordelijk blijft voor, een meerjarig gezonde financiële huishouding is dit toezicht ook niet nodig.
- Venray spreekt de intentie uit dat wanneer bekend is welke medewerkers overgaan naar de gemeente Venray en wanneer definitief vaststaat dat er voor de gemeente Venray en de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum sprake is van een grenswijziging, zij op een juridisch juiste en correcte wijze uitvoering zullen geven aan de overgang van het personeel naar de gemeente Venray.
- Daarbij zal Venray het verschil in de formele uitgangspositie dat ontstaat tussen de medewerkers van de gemeente Venray en Meerlo-Wanssum, doordat geen sprake meer is van opheffing van Venray maar van grenswijziging, repareren in de vorm van een baangarantie. Overigens geldt een baangarantie ook als uitgangspunt in de fusie Horst-Sevenum-Meerlo. De verdeling en plaatsing van de medewerkers van de gemeente Meerlo-Wanssum heeft voor de vier gemeenten de hoogste prioriteit, zodat binnen een korte periode duidelijk is waar de betrokken medewerkers hun functies zullen vervullen. Over de harmonisatie van overige arbeidsvoorwaardelijke verschillen tussen Venray en Meerlo-Wanssum en Meerlo-Wanssum en de andere fusiepartners zullen in het op te stellen sociaal statuut nadere afspraken worden gemaakt.
- Op grond van artikel 28 van de Wet arhi zullen gemeentelijke voorschriften die op 31 december 2009 van toepassing zijn op de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum hun rechtskracht nog twee jaar behouden, tenzij de gemeente Venray na 1 januari 2010 doch vóór 31 december 2012 deze voorschriften vervallen verklaart of ze voor het hele gebied geldend verklaart (art. 29 Wet arhi). De gemeentelijke voorschriften (m.u.v. belastingverordeningen, art. 32 Wet arhi) die van toepassing zijn op Venray blijven van kracht op het oude gedeelte van Venray, maar gelden gedurende de overgangperiode van twee jaar niet voor nieuwe gebieden (art. 30 Wet arhi), tenzij anders wordt besloten. Venray zal in deze periode streven naar een harmonisatie van de gemeentelijke voorschriften van Meerlo-Wanssum en Venray. Hierdoor ontstaat in materiële zin geen verschil met de situatie waarbij sprake is van opheffing van beide gemeenten.
- Het is de kortste en snelste weg naar een samenvoeging van de kernen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum met Venray, die er toe leidt dat Venray zo snel mogelijk al de aandacht weer kan richten op het beleid voor, en de dienstverlening aan de burgers, nu ook die van de drie genoemde kernen. Ook in het fusietraject van Horst aan de Maas, Sevenum en de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray zal het continueren van de dienstverlening hoge prioriteit hebben.

Naast dat deze aanpassing van het herindelingsontwerp geen gevolgen heeft voor het overeengekomen eindresultaat te weten, een samenvoeging van Horst aan de Maas met Sevenum en de dorpen Meerlo-Tienray-Swolgen, en een toevoeging van de dorpen Blitterswijck, Geijsteren en Wanssum aan Venray, is afgesproken dat er geen nadelige effecten op het fusie proces van Horst aan de Maas, Sevenum en Meerlo/Tienray/Swolgen

zullen mogen optreden. Mocht blijken dat deze zich voordoen, dan zullen de betrokken gemeenten deze met elkaar bespreken.

Deze aanpassing kan zonder procedurele vertraging worden doorgevoerd. Deze aanpassing van het herindelingsontwerp leidt namelijk niet tot een materiële verandering daarvan voor de burgers van Meerlo-Wanssum of Venray en ook voor de inwoners van Horst aan de Maas en Sevenum is de verandering volkomen neutraal. Dat wil zeggen, grenzen komen niet anders te liggen, dorpen worden niet alsnog bij een andere gemeente gevoegd, data van effectuering veranderen niet, enz.. Dit betekent dat niet opnieuw een zienswijzeprocedure hoeft te worden opgestart.

8.2 Vervolprocedure Wet arhi

De raden van de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray hebben de colleges opdracht gegeven om samen een herindelingsvoorstel uit te werken, gericht op fusie per 1 januari 2010.

De gemeenten achten het voor een krachtige start van de beide nieuwe gemeenten van essentieel belang dat de herindelingsprocedure zo snel mogelijk wordt doorlopen, waarbij de vereiste zorgvuldigheid in acht wordt gehouden. Ook de majeure regionale opgave en de krachtige inzet die daarbij nodig is vragen om spoedige besluitvorming.

De start van de Wet arhi-procedure, te weten het opstellen van het gezamenlijke herindelingsontwerp, is daartoe onverwijld ter hand genomen.

De gemeenteraden hebben het herindelingsontwerp op 26 mei 2008 vastgesteld. Na de inspraak op het herindelingsontwerp ligt nu het herindelingsadvies voor. Na vaststelling van dit herindelingsadvies door de vier gemeenteraden op 4 en 5 augustus 2008 ziet de vervolprocedure er (indicatief) als volgt uit:

1. Toezending herindelingsadvies aan Gedeputeerde Staten van Limburg met het verzoek om dit met positieve zienswijze aan Staatssecretaris van BZK te zenden (direct na 5 augustus 2008).
2. Behandeling herindelingsadvies door GS (12 of, uiterlijk, 19 augustus 2008).
3. Toezending herindelingsadvies door GS aan Staatssecretaris van BZK (vóór 1 september 2008).
4. Beoordeling herindelingsadvies door Staatssecretaris en toezending voorstel voor herindelingsregeling door Staatssecretaris aan Ministerraad (= start wetgevingstraject) (september - december 2008).
5. Advisering door Raad van State over voorstel voor herindelingsregeling, waarna indiening wetsvoorstel bij Tweede Kamer. Parlementaire behandeling; besluitvorming door Tweede en Eerste Kamer (2009).
6. Gemeenteraadsverkiezingen (november 2009)
7. Start nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo, en uitgebreide gemeente Venray (1 januari 2010).

9 Conclusie en advies

Met de vaststelling van het herindelingsontwerp door de gemeenteraden op 26 mei 2008 is de arhi-procedure tot herindeling gestart en is het provinciaal toezicht op de financiën van de gemeenten Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum en Sevenum ingegaan. Het proces tot nu toe van informeren, open discussie en overleg tussen de (beoogde) fusiepartners heeft geleid tot vrijwel unanieme raadsbesluiten vóór fusie in de gemeente Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en grenswijziging in Venray. Het verdere proces zien de gemeenten dan ook met vertrouwen tegemoet.

Bijzonder in dit herindelingsadvies is de splitsing van de gemeente Meerlo-Wanssum. Herindelingen komen vaker voor, een splitsing van een gemeente en het vervolgens aan twee gemeenten toedelen van delen van de op te heffen gemeente is een zeldzaamheid. De raad van Meerlo-Wanssum heeft hiertoe besloten vanwege de bijzondere positie van de gemeente en haar inwoners. De belangrijke opgaven waarvoor de gemeente staat, zoals de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, zijn zo het beste gewaarborgd.

De splitsing van de gemeente Meerlo-Wanssum betekent dat één van de twee herindelingspartners, overeenkomstig artikel 44, lid 1, van de Wet arhi, op de datum van herindeling alle rechten en verplichtingen van de op te heffen gemeente Meerlo-Wanssum overneemt. Deze gemeente wordt in de herindelingswet aangewezen. Omdat de gemeente Venray het minst complexe traject hoeft te doorlopen zijn de gemeenten overeengekomen om de gemeente Venray voor te dragen om deze taak op zich te nemen voorzover die niet gebiedsgebonden direct toe te wijzen zijn aan de nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo.

De gemeenten onderkennen het belang om voortvarend de noodzakelijke stappen en acties samen met kracht op te pakken. Hierdoor kunnen de ambities, die we in de beide nieuwe gemeenten gerealiseerd zouden willen zien, van het begin af aan meegenomen worden in de opzet van de nieuwe gemeente Horst-Sevenum-Meerlo en de uitgebreide gemeente Venray en worden de beste voorwaarden geschept om van beide trajecten een succes te maken.

De fusie en de grenswijziging hebben een breed draagvlak onder de bevolking. Tijdens het vervolgproces zal door middel van interne en externe communicatie verder draagvlak worden gerealiseerd bij medewerkers, bestuurders, ondernemingsraden, Bijzonder Georganiseerd Overleg, maatschappelijke organisaties en de bevolking.

De gemeenteraden van Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray adviseren de wetgever een herindelingswet vast te stellen, waardoor met ingang van 1 januari 2010 de gemeentelijke indeling zodanig wordt gewijzigd dat er een nieuwe gemeente ontstaat met de werknaam Horst-Sevenum-Meerlo bestaande uit de huidige gemeente Horst aan de Maas, de huidige gemeente Sevenum en de dorpen Meerlo, Swolgen en Tienray. Tevens adviseren de gemeenteraden van Horst aan de Maas, Meerlo-Wanssum, Sevenum en Venray de wetgever bij wet een grenswijziging vast te stellen waardoor de dorpen Blitterswijk, Geijsteren en Wanssum bij de huidige gemeente Venray worden gevoegd. De grenzen van beide nieuwe gemeenten worden bepaald overeenkomstig de bij dit herindelingsadvies gevoegde kaarten.

N
F
G
G
N
G
G
G